

Nota van Antwoord

Ontwerp addendum Natura 2000-beheerplan De Wieden en Weerribben

Status: 19 maart 2024

De Nota van Antwoord heeft betrekking op de zienswijzen die zijn ingediend op het ontwerp addendum op het Natura 2000-beheerplan De Wieden en Weerribben. De Nota van Antwoord is opgesteld door de provincie Overijssel (als zijnde het bevoegd gezag).

Samen economisch sterker, met de kracht van de natuur

Overijssel telt 24 natuurgebieden die zo bijzonder zijn, dat ze zijn aangewezen als Natura 2000-gebied. Het Natura 2000-programma stelt ons in staat om samen te werken aan het behoud en herstel van kwetsbare natuur. Dat is geen luxe, maar pure noodzaak. Provincie, andere overheden en natuur- en belangenorganisaties hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid om de kwaliteit van het leefgebied van zeldzame dieren en planten te verbeteren, voor nu en in de toekomst. Met maatwerk maken we de natuur veerkrachtig en weerbaar tegen invloeden van buiten, zoals verdroging en de uitstoot van stikstof. Waar nodig wordt de bestemming en/of het gebruik gewijzigd en planologisch vastgelegd in een ruimtelijk plan.

De maatregelen kunnen effect hebben op de gronden in de directe omgeving van de Natura 2000-gebieden. Samen met de grondeigenaren zorgen we voor een passende oplossing voor hun toekomst.

Inhoudsopgave

1.	Terinzagelegging ontwerp addendum Natura 2000 – beheerplan De Wieden en Weerribben ...	4
1.1.	Inleiding	4
1.2.	Terinzagelegging.....	4
1.3.	Leeswijzer.....	4
1.4.	Vervolgproces.....	5
2.	Beantwoording zienswijzen	6
	Zienswijze 1.....	6

1. Terinzagelegging ontwerp addendum Natura 2000 – beheerplan De Wieden en Weerribben

1.1. Inleiding

Gedeputeerde Staten van Overijssel hebben 29 maart 2022 besloten het beheerplan voor De Wieden en Weerribben met maximaal 6 jaar te verlengen. Tegelijk met het besluit tot verlenging hebben GS besloten tot het opstellen van een addendum op het beheerplan De Wieden en Weerribben. Dit was op verzoek van GS Flevoland, die mede bevoegd gezag zijn voor het Vollenhovermeer, onderdeel van het Natura 2000-gebied De Wieden.

Het beheerplan De Wieden en Weerribben bevat een onderzoeksmaatregel naar mogelijkheden om de rietzone van het Vollenhovermeer (weer) geschikter te maken voor de groter karekiet. Dit onderzoek is inmiddels uitgevoerd. Om de resultaten van het onderzoek uit te kunnen voeren, moeten de voorgestelde natuurherstelmaatregelen, met een inspraakprocedure conform de Awb, in het beheerplan zijn opgenomen. De provincie Flevoland heeft er ten tijde van de verlenging van het beheerplan in maart 2022 op aangedrongen de natuurherstelmaatregelen voor de grote karekiet via een addendum op beheerplan De Wieden-Weerribben in gang te kunnen zetten. Door te wachten op een herziening van het beheerplan ontstaat vertraging, wat gezien de zeer negatieve situatie van de grote karekiet en het afnemende aantal broedparen zeer onwenselijk is.

Daarnaast zijn via dit addendum twee andere aanpassingen in het beheerplan doorgevoerd, waarbij het ook nodig is snel tot maatregelen over te gaan. De eerste aanpassing betreft een vervolgproces van planuitwerking m.b.t. verbetering van de waterkwaliteit ('defosfatering'). Het is de bedoeling om via die weg een keuze te maken voor de eerste twee van zeven locaties, die uit een onderzoekstraject naar voren zijn gekomen als effectief maatregelenpakket. Ook zal er een keuze worden gemaakt voor de toe te passen methode. De uitvoering van de nodige maatregelen is nog niet opgenomen in het addendum. De tweede aanpassing betreft maatregelen ter bestrijding van invasieve exoten. Het gaat hier om bestrijding van plantensoorten die de bestaande gebiedskarakteristieke flora bedreigen. Daarnaast zijn maatregelen nodig om de verspreiding van de Amerikaanse rivierkreeft van De Wieden naar de Weerribben tegen te gaan. Deze soort tast de aanwezige habitattypen aan door vraat.

1.2. Terinzagelegging

Het ontwerp addendum Natura 2000-beheerplan De Wieden en Weerribben heeft van 10 november 2023 tot en met 21 december 2023 digitaal ter inzage gelegen via www.overijssel.nl/loket/ter-inzage. Tevens was een inblikexemplaar beschikbaar op de volgende locatie:

- Provinciehuis Overijssel, Luttenbergstraat 2, 8012 EE ZWOLLE

Op 16 en 23 november 2023 hebben inloopbijeenkomsten in het gebied plaatsgevonden voor alle geïnteresseerden.

Gedurende de tervisieleggingstermijn is één zienswijze ontvangen, deze heeft niet tot aanpassingen in het addendum geleid.

1.3. Leeswijzer

In [hoofdstuk 2](#) van deze Nota van Antwoord is de tekst van de zienswijze overgenomen en van een reactie voorzien. Tevens is aangegeven in hoeverre de ontvangen reactie geleid heeft tot aanpassingen in het addendum.

De nummers die gebruikt worden in hoofdstuk 2 zijn als volgt opgebouwd. Het eerste cijfer betreft nummer van de betreffende indiener. Het tweede cijfer is een zienswijze/grond van de indiener. Het volgende voorbeeld verduidelijkt dit: 3.4 → is indiener 3 en zienswijze/grond 4.

1.4. Vervolgproces

Met de Nota van Antwoord wordt het ontwerp addendum omgezet naar een definitief addendum op het Natura 2000-beheerplan Wieden Weerribben. Dit definitieve addendum wordt door Gedeputeerde Staten van Overijssel vastgesteld en gedurende zes weken ter inzage gelegd (van 29 maart 2024 tot en met 9 mei 2024). De Nota van Antwoord is als bijlage aan het addendum gekoppeld.

Tijdens de periode van de ter inzagelegging van het vastgestelde addendum kunnen belanghebbenden beroep indienen bij de Rechtbank Overijssel. Ook niet-belanghebbenden, die wel een zienswijze hebben ingediend, kunnen beroep instellen.

Het definitieve addendum is in te zien op: www.overijssel.nl/loket/ter-inzage.

2. Beantwoording zienswijzen

Nr.	Zienswijze 1	Reactie	Aanpassing addendum nodig?
1.1	Wij hebben met belangstelling kennis genomen van het ontwerp addendum beheerplan Natura 2000 Wieden Weerribben, dat momenteel ter inzage ligt. Met deze zienswijze willen wij het volgende onder uw aandacht brengen. In het addendum wordt onderzoek aangekondigd naar de mogelijkheden om de fosfaatbelasting verder naar beneden te brengen. Het is de bedoeling om op 7 locaties maatregelen te gaan nemen voor verbetering van de waterkwaliteit. Dat kan door het bouwen van defosfateringsinstallaties. Dit addendum legt de basis voor de eerste 2 van de 7 locaties	Inderdaad wordt in het addendum ruimte gemaakt om een planstudie uit te voeren naar de uitvoering van maatregelen om de waterkwaliteit in de Wieden Weerribben te verbeteren. De basis hiervoor is gelegd in het onderzoek waarnaar in het addendum wordt verwezen. In dat onderzoek zijn 7 locaties geïdentificeerd waar de instroom van fosfaatrijk water het grootst is en effectief de waterkwaliteit verbeterd kan worden. Wij hebben eerder besloten om een eerste stap te zetten om tot verbetering van de waterkwaliteit te komen, door op 2 locaties maatregelen te gaan uitwerken. Via de planstudie wordt gekeken naar welke 2 locaties het eerst in aanmerking komen. De toe te passen methode van defosfatering is ook onderdeel van de planstudie.	Nee
1.2	Ruimtebeslag defosfateringsinstallaties Het addendum gaat uit van een ruimtebeslag van 10 tot 50 hectare per locatie. Wij vinden deze range veel te groot. Bovendien denken we dat het ruimtebeslag veel beperkter kan zijn. Dat kan op enkele hectares en hoeft niet in de buurt te komen van 50 hectare. Wij zijn van mening dat de installaties niet op landbouwgrond terecht moeten komen. Dit zou weer een aanslag op agrarische grond betekenen. Boeren en tuinders hebben deze grond zelf juist heel hard nodig om toekomstperspectief te houden en aan maatschappelijke doelen (zoals grondgebondenheid) te kunnen voldoen. Wij vragen ons af welke bestemming de locaties uiteindelijk zullen krijgen. Een natuurbestemming wijzen wij af. Dat brengt het risico met zich mee dat zich op de locatie natuur gaat ontwikkelen die beschermd moet worden en vervolgens allerlei beperkingen voor de agrariërs in de omgeving gaat veroorzaken (beschermd zones). We hebben met Natura 2000	Er zijn verschillende methodieken om fosfaat uit het oppervlaktewater te halen. In algemene zin gesproken wordt vaak onderscheid gemaakt tussen chemische defosfatering en toepassen van biocascades / helofytenfilters. Daarnaast kan misschien gebruik gemaakt worden van filters met ijzerzand of ijzerrijk zand. Elke methodiek heeft een ander ruimtebeslag. Tijdens de planstudie wordt breed gekeken naar methodieken. Er is nog geen keuze gemaakt in methodiek en in locatie binnen of buiten de natuurgebieden. Beide soorten maatregelen worden de komende tijd onderzocht. Bij een locatie zullen factoren een rol spelen zoals bestaande natuurwaarden, technische mogelijkheden, kosten, effecten op de omgeving zoals de agrarische functie en meekoppelkansen. Als er gekozen wordt voor een methode die beslag op landbouwgrond met zich mee brengt, dan is de omvang van dat beslag nu nog niet aan te geven. Dat kan per locatie	Nee

Nr.	Zienswijze 1	Reactie	Aanpassing addendum nodig?
	hier bepaald slechte ervaringen mee. Graag willen we hier op voorhand duidelijkheid over	verschillen. Ook de vraag welke bestemming dan voor de hand ligt voor deze gronden is nu nog niet te beantwoorden. Wij wijzen er op, dat in het kader van het lopende gebiedsproces vanuit de Ontwikkelopgave en/of de komende gebiedsprocessen PPLG dit punt aan de orde kan komen.	
1.3	Waterkwaliteit In het addendum wordt verwezen naar het onderzoeksrapport van Cusell. In dit rapport wordt een fosfaatgehalte van 0,04 mg/l in het oppervlaktewater als maximaal toelaatbaar aangemerkt voor de meest kwetsbare habitattypen. Water van 0,04 tot 0,08 mg/l wordt aangemerkt als ongeschikt en boven de 0,08 als zeer ongeschikt. Dit roept de vraag op wat het verschil is tussen ongeschikt en zeer ongeschikt. In het addendum wordt ervan uitgegaan dat water met een fosfaatgehalte van boven de 0,04 mg/l niet toelaatbaar is. Maar is dat terecht? Mag die conclusie getrokken worden uit dit onderzoek. Gaan kwetsbare vegetaties als kranswieren al verloren bij een fosfaatgehalte van 0,05 mg/l? Bovendien: het fosfaatgehalte bij het inlaatpunt is niet hetzelfde als verderop in het gebied. De waterkwaliteit zal daar beter zijn. Wij bestrijden niet dat de waterkwaliteit goed moet zijn voor de natuur, maar we willen er wel op wijzen dat er zeer veel maatschappelijk geld wordt uitgetrokken om de waterkwaliteit tot op het strengste niveau te krijgen. Defosfateringsinstallaties zijn heel duur. Niet alleen om te bouwen, maar ook in gebruik. Daar is veel belastinggeld mee gemoeid. Hierbij is het ook goed om in ogenschouw te nemen dat de waterkwaliteit door innovaties in de landbouw en (landelijke) regelgeving nog steeds verbetert. Als wat meer tijd wordt genomen, dan wordt volgens ons de gewenste waterkwaliteit vanzelf bereikt. Dan zijn dit soort dure investeringen niet nodig. Wij pleiten voor een nadere bezinning op dit onderdeel van het addendum.	In het beheerplan is beschreven dat de waterkwaliteit een van de knelpunten is om tot een goed functionerend systeem van successiestadia te komen (zie beheerplan, pag. 44, par. 3.1, kernopgaven 4.08 voor Wieden en Weerribben). Het onderzoek naar de waterkwaliteit geeft aan dat de toevoer van fosfaat nog te hoog is voor enkele van de habitattypen die cruciaal zijn voor het proces van verlanding. Het proces van verlanding moet in een groot deel van het gebied mogelijk zijn om de habitattypen langjarig in stand te kunnen houden en opnieuw te kunnen ontwikkelen. Het deel waarin het nu op orde is, is daarvoor te klein. Voor habitatype Trilveen uit de verlandingsreeks is een gehalte van < 0,04 mg/l cruciaal om zich opnieuw te ontwikkelen. Het aanwezige habitatype H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen) is overwegend van goede kwaliteit, maar plaatselijk matig ontwikkeld. Wat betreft dat laatste streven we vanuit de instandhoudingsdoelstelling naar een goede kwaliteit en daarvoor is een laag fosfaatgehalte nodig. De verwachting is dat het fosfaat wat nu al in de bodem zit in het aanvoergebied, nog lange tijd in het oppervlaktewater zal terechtkomen en afspoeling deels ook nog zal blijven plaatsvinden. Daarmee is er de komende jaren nog steeds een opgave voor dit gebied, om te werken aan het verbeteren van de waterkwaliteit. De planstudie die nu in het addendum is opgenomen is een eerste stap, waarbij ook naar kosteneffectiviteit van de verschillende opties wordt gekeken.	Nee

Nr.	Zienswijze 1	Reactie	Aanpassing addendum nodig?
		Om de ontwikkeling van het fosfaatgehalte wat het gebied binnenkomt te volgen zijn maatregelen M20 en M21 opgenomen in het addendum: • M20: Onderzoeken hoe lang een te hoge fosfaatbelasting te verwachten is. • M21: De fosfaattoevoer naar De Wieden en Weerribben in de 7 grootste punten blijven volgen. Er wordt nu gekozen voor een eerste stap (van planuitwerking voor 2 locaties) in het maatregelenpakket van defosfatering op 7 locaties, dat uit het onderzoek is gekomen. Hiermee kan worden ingespeeld op toekomstige ontwikkelingen.	
1.4	Slot Dit addendum maakt nader onderzoek naar verbetering van de waterkwaliteit voor de natuur mogelijk. Dat onderzoek willen wij niet frustreren. Dit beogen we niet met onze zienswijze. Wel roepen we u op om nog eens goed naar de 2 door ons genoemde punten te kijken. Wij zijn benieuwd naar uw reactie	Wij begrijpen uw zorg over de eventuele effecten van te kiezen oplossingen voor het areaal landbouwgrond in dit gebied. Bij de uitvoering van de planstudie zal dit punt onderdeel van de afweging uitmaken.	Nee
	Conclusie	De zienswijze leidt niet tot aanpassing van het addendum.	

